

پرسش و پاسخ حقوقی

دکتر بهزاد نجفی

کارشناس امور دارویی و حقوقی

فاصله میان کیفر و ارتکاب عمل مجرمانه چندان طولانی شود که اثر خود را از دست بدهد و موجب دل سردی شاکی که حقش تضییع شده شود. یکی از راه کارهای مفید و موثری که برای سرعت در رسیدگی به پرونده‌های قضایی پیش‌بینی شده است شورای حل اختلاف است.

شورای حل اختلاف از سویی سبب کاهش مراجعات به دستگاه بازرسی می‌شود، و از سویی

سوال: نقش شورای حل اختلاف در پیش‌برد اهداف و قوانین و مقررات بهداشت و درمان و رفع مشکلات و معضلات بهداشتی و درمانی و دارویی چیست؟

جواب: اطلاع دادرسی پیوسته یکی از مهمترین مشکلات دستگاه قضایی کشور بوده است. این موضوع نه تنها سبب نارضایتی عمومی از دستگاه قضایی کشور می‌شود، بلکه گاه باعث می‌شود

و تنازع و ادعای واهی به حالت صدق، امانت، راستگویی و حقیقت‌گویی مبدل می‌شود. امروز به لحاظ گسترش و تعداد دعاوی اعم از حقوقی و کیفری که ناشی از علل مختلف از جمله افزایش روز افزون جمعیت، فقر مالی، فرهنگی، تصدی حکومت‌ها در رسیدگی به تمام اختلافات مردم، اطلاع نداشتن مردم از قوانین و مقررات و تورم و تراکم قوانین بوده و دستگاه قضایی که متولی این امر می‌باشد به علل گوناگون از جمله کمبود نیروی انسانی و منابع مالی و غیره توان کافی در پوشش جامع رسیدگی به دعاوی در صورت مختلف کمی و کیفی را نداشته، لذا دولت‌ها سعی در پیدا نمودن راهی غیر از رویه جاری و تصدی مطلق در رسیدگی به دعاوی را دارند.

امروزه در دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی کشور و شبکه‌های بهداشتی و درمانی شوراهای حل اختلاف با همکاری دادگستری محل تشکیل شده و به حل اختلافات بهداشتی و درمانی می‌پردازند و اخیراً نیز در پی درخواست رئیس کل سازمان نظام پزشکی از ریاست قوه قضائیه مبنی بر درخواست تشکیل این مجتمع در محل سازمان نظام پزشکی به منظور تسهیل در مراجعه مردم و روند رسیدگی به شکایات و جلوگیری از سردرگمی مردم در مراجعه به مراکز متعدد، آیت‌الله شاهرودی ریاست قوه قضائیه موافقت خود را با این تقاضا اعلام کردند. به این ترتیب مانند برخی از حوزه‌های دیگر که قبلاً شورای حل اختلاف تخصصی آن‌ها با هماهنگی صنف مربوطه تشکیل شده بوده است، از این پس شورای حل اختلاف پزشکی نیز در محل سازمان

دیگر رسیدگی به اختلافات را سرعت می‌بخشد. عمل کرد شورای حل اختلاف نشان داده است این نهاد می‌تواند بسیاری از پرونده‌هایی را که بدون داشتن ادعای سنگین حقوقی و کیفری مدت‌ها در نوبت رسیدگی می‌مانند، با مصالحه و استفاده از تست میانجی‌گری و ریش سفیدی حل و فصل کنند. در مجموع به نظر می‌رسد این نهاد در استان‌ها و شهرستان‌ها موفق عمل کرده است. از خصوصیات این شوراها حل اختلافات و رسیدگی به پرونده‌های بدون تشریفات و تقید زمان خاصی است و اعضای این شوراها در هر زمان و مکان ممکن است با سرعتی بیش از دستگاه قضایی امور را حل و فصل کنند.

عمده وظایف شورای حل اختلاف ایجاد صلح و سازش است که به صورت ریشه‌ای در نظام اجتماعی، دعاوی و اختلافات تاثیر معنوی و عمیقی در جامعه خواهد داشت و این امر منجر به پدید آمدن انضباط و وفاق اجتماعی نیز می‌گردد. از سوی دیگر فرصت خوبی برای دادگاه‌ها ایجاد خواهد شد تا دعاوی را با حوصله و دقت بیشتری رسیدگی نمایند که در نتیجه کیفیت رسیدگی‌ها در مرجع قضایی ارتقا یافته و مردم زودتر به حقشان خواهند رسید، از طرفی شوراها تا اقصی نقاط کشور (روستاها و بخش‌ها) گسترش پیدا می‌کنند، بنابراین دسترسی به قضاوت سهل‌تر در اختیار عموم قرار گرفته و باعث می‌گردد مردم در محل زندگی خود بدون ایاب و ذهاب و هزینه‌های ناشی از آن و بوروکراسی‌های اداری دعوایشان را حل و فصل نمایند.

در شوراهای حل اختلاف حالت کشمکش

- نظام پزشکی و در مجاورت هیات‌های انتظامی این سازمان و با حضور کارشناسان منتخب سازمان نظام پزشکی و زیر نظر قضات معرفی شده از سوی قوه قضائیه تشکیل می‌گردد.
- در پایان با نگاهی اجمالی به مطالب فوق، مزایای رسیدگی به دعاوی در شورای حل اختلاف را باید چنین برشمرد.
- ۱- دخالت دادن مردم در ایجاد شوراها و انتخاب اعضا که در نهایت منجر به یک تفاهم می‌گردد.
 - ۲- گستره اعتماد سازی مردم به دستگاه قضایی بیش‌تر خواهد شد.
 - ۳- کوتاه کردن فرایند دادرسی.
 - ۴- مشارکت مردمی در حل امور قضایی و مرافعات و نهادینه کردن حقوق شهروندی.
- ۵- کاهش ورودی پرونده‌ها به دادگستری و کاهش کار دستگاه قضایی.
- ۶- کاهش تصدی‌گری قضایی.
- ۷- ایجاد فرصت برای دستگاه قضایی برای بهبودی کیفیت دادرسی.
- ۸- رایگان بودن فرایند دادرسی.
- ۹- ایجاد صلح و سازش بین طرفین و به‌طور کلی ایجاد فرهنگ صلح و سازش در جامعه.
- ۱۰- پیش‌گیری از وقوع جرم و گره‌گشایی از مشکلات مردم.
- ۱۱- استفاده از ظرفیت افرادی که دارای شخصیت اجتماعی مقبول بین مردم هستند.
- ۱۲- ایجاد حسن اعتماد بین اعضای شورای حل اختلاف با مردم.

